

Františkovo slovo

č.179

O lásce uvnitř i vně křesťanského společenství kázal otec Cantalamessa

Ježíšovou Paschou začíná nová bohoslužba v novém chrámu

Papež: Víra není spektakl, nýbrž myšlení v Božím duchu

Bůh nám odpustí, pokud my odpustíme druhým

Slavení eucharistie – eucharistická modlitba

Papež ke zpovědníkům: Nejsme pány lidského svědomí

Papež: Víra je touha setkat se s Bohem

Bratr Alois: Narůstá význam ekumenického svědectví před světem

Slavení eucharistie - Otčenáš a lámání chleba

O nezbytném zapojení srdce do modlitby

O. Cantalamessa o poslušnosti v životě křesťana

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

O lásce uvnitř i vně křesťanského společenství kázal otec Cantalamessa

Vatikán. „Láska ať je bez přetvářky“ (Řím 12,9) – tato výzva sv. Pavla z listu Římanům byla tématem druhého postního kázání, které pronesl v pátek otec Raniero Cantalamessa OFM Cap. v kapli *Redemptoris Mater* Apoštolského paláce k papeži a jeho spolupracovníkům z římské kurie. Papežský kazatel se zaměřil na lásku (*agapé*), která „není jen jednou ze ctností, byť první, nýbrž formou jich všech. Na lásce „spočívá Zákon i Proroci“ (Mt 22,40) a také „je naplněním Zákona“ (Řím 12,9). Podle otce Cantalamessy se v úvodní výzvě apoštola národů skrývá samo tajemství křesťanské lásky.

„Původní termín, použitý sv. Pavlem, přeložený jako »bez přetvářky« (řecky anhypokritos), je jakousi kontrolkou. V Novém zákoně nacházíme toto slovo zřídka a téměř vždycky v definici křesťanské lásky. Stejný výraz se vrací v prvním listě Koriňtanům, přeložený jako »upřímná láska« (1 Kor 6,6), a také u svatého Petra jako »nestrojená bratrská láska« (1 Petr 1,22).“

Z toho lze vytušit – řekl papežský kazatel – že láska spočívá ve zjevování toho, co je za viditelným zevnějškem lásky, prokazované skutky či slovy. Tuto intuici vyjadřuje sv. Pavel ve známé velepisni na lásku (1 Kor 13), kde konstatuje, že rozumět všem tajemstvím, rozdat všechen majetek chudým, ba položit vlastní život není k ničemu, pokud chybí láska. O ní pak říká, že je »shovívavá, dobrosrdečná, nezávidí, nevychloubá se, nenadýmá, nedělá, co se nepatří, nemyslí jen a jen na sebe, nerozčiluje se, zapomíná, když jí někdo ublíží, má zármutek, když se dělá něco špatného. Ale raduje se, když lidé žijí podle pravdy« (1 Kor 13,4-7). Apoštol Pavel na jiném místě rozlišuje dvě životní situace, v nichž se tato »upřímná láska« vyjadřuje.

„První se týká vztahů ad extra, tedy společenství ke svému okolí. Druhá vztahů ad intra, tedy mezi členy téhož společenství. Ve vztahu k vnějšímu světu dává sv. Pavel následující rady: »žehnejte těm, kdo vás pronásledují, žehnejte a neproklínejte... Usilujte o dobro pro všechny lidi... Žijte v pokoji se všemi lidmi. Nejednávejte si svoje právo sami, moji drazí, ale nechte Boha aby on spravedlivě potrestal... Nedopusť, aby tě zlo přemohlo, nýbrž přemáhej zlo dobrem« (Řím 12,14-21).“

Tyto rady jsou adresovány křesťanskému společenství v Římě, které bylo cizím tělesem v tehdejší pohanské společnosti – pokračoval otec Cantalamessa. Víme, jak silná jsou v takovýchto okolnostech pokušení uzavírat se do sebe, pěstovat si elitářský pocit a sveřepost spasené menšiny uprostřed světa zavržených. Tento pocit v té době prožívala patrně esénská komunita v Qumránu.

„Druhým velkým polem pro uplatňování lásky je proto samo křesťanské společenství. Tady jde prakticky o to, jak řešit názorové konflikty, projevující se mezi různými jeho složkami. Apoštol v tehdejší komunitě věřících rozlišuje dvě skupiny, totiž tzv. »slabé« a »silné« ve víře. Těmi prvními byli ti, kdo se cítili morálně vázání dodržováním některých zděděných předpisů Zákona či pohanskými zvyklostmi. Těmi silnými byli ti, kdo ve jménu svobody evangelia překonávali ona tabu.“

Sv. Pavel podává pro uplatňování lásky uvnitř křesťanského společenství tři kritéria – pokračoval papežský kazatel. Prvním je držet se svědomí. »Všechno, co není z přesvědčení, je hřích« (Řím 14,23). Druhé kritérium spočívá v respektování přesvědčení druhého a neodsuzování (srov. Řím 14,10.13). Třetí kritérium se týká tzv. silných ve víře, které Pavel vybízí, aby se snažili nedávat pohoršení těm slabým (Řím 14,14-19).

„Všechna tato kritéria jsou však částečná a relativní, závisejí na jiném, které je univerzální a absolutní, a tím je Ježíš Kristus a jeho panování. ...»Žádný z nás nežije, ani neumírá sám

sobě. Neboť žijeme-li, žijeme pro Pána, umíráme-li, umíráme pro Pána. Vždyť právě proto Kristus umřel a vstal k životu, aby se stal Pánem nad mrtvými i nad živými» (Řím 14,6-9).

Apoštol Pavel proto vybízí křesťany ke vzájemné lásce slovy: »Přijímejte jeden druhého do svého společenství, jako i Kristus přijal vás – k oslavě Boží« (Řím 15,7) – končil otec Cantalamessa, druhé postní kázání určené pro papeže a římskou kurii.

Ježíšovou Paschou začíná nová bohoslužba v novém chrámu

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní evangelium nám v Janově podání předkládá událost vyhnání prodavačů z jeruzalémského chrámu (srov. Jan 2,13-25). Učinil toto gesto za pomoci důtek z provazů, zpřevracel stoly a řekl: »Nedělejte z domu mého Otce tržnici« (v.16). Tento rozhodný čin vykonaný těsně před Velikonocemi vyvolal v zástupu velký dojem a nevraživost u náboženských představitelů a těch, kteří to vnímali jako ohrožení svých ekonomických zájmů. Jak si to máme vyložit? Zajisté to nebyl násilný čin a je pravdou, že nevyvolal zásah ochránců veřejného pořádku, policie. Nikoli. Byl však zamýšlen jako typicky prorocký skutek, kterými byly v Božím jménu často pranýřovány zlořády a nešvary. Nabízela se otázka po pravomoci. A židé se Ježíše vskutku zeptali: »Jakým znamením nám dokážeš, že tohle smíš dělat?« (v.18), tedy co tě k tomu opravňuje? Jako by žádali důkaz, že jednal opravdu jménem Božím.

K výkladu tohoto gesta, kterým Ježíš vyčistil chrám, použili jeho učedníci biblický text 69. Žalmu: »Horlivost pro tvůj dům mne stravuje« (v.17). Tento žalm je úpěnlivou prosbou o pomoc v situaci krajního nebezpečí vyvolaného nenávisť nepřátel. Tuto situaci prožije Ježíš během Pašijí. Horlivost pro Otce a Jeho dům Jej přivede na kříž. Jeho horlivost lásky vede k sebeobětování, není to falešná horlivost toho, kdo si nárokuje, že slouží Bohu násilím. „Znamení“, kterým Ježíš prokáže svoji pravomoc, bude právě Jeho smrt a zmrtvýchvstání: »Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej zase postavím« (v.19) – říká, a evangelista podotýká: »On to však řekl o chrámu svého těla« (v.21). Ježíšovou Paschou začíná nová bohoslužba v novém chrámu, bohoslužba lásky a tímto novým chrámem je On sám.

Ježíšovo vystoupení podané dnešním evangeliem nás vybízí, abychom svůj život prožívali nikoli hledáním svých výhod a zájmů, nýbrž oslavením Boha, který je láska. Jsme povoláni mít stále na paměti silná Ježíšova slova: »Nedělejte z domu mého Otce tržnici!« (v.16). Je velice nepěkné, když církve sklouzne do tohoto postavení a dělá tržnici z Božího domu. Tato slova nám pomáhají čelit nebezpečí dělat tržnici také ze své duše, která je Božím příbytkem, a žít neustálým vyhledáváním svého užitku a nikoli štědrá a solidární láskou. Toto Ježíšovo učení je stále aktuální, nejenom pro církevní společenství, ale také pro jednotlivce, pro občanská společenství a celou společnost. Běžně se totiž vyskytuje pokušení využít dobré, popřípadě povinné jednání k rozvíjení soukromých, ne-li přímo nedovolených zájmů. Je to vážné nebezpečí, zejména v účelovém používání samotného Boha a bohoslužby anebo služby člověku, Jeho obrazu. Proto Ježíš použil tyto „silné způsoby“, aby nás vyburcoval před touto smrtelnou hrozbou.

Kéž nás podporuje Panna Maria ve snaze činit z postní doby dobrou příležitost k uznání Boha za jediného Pána svého života a odejme z našeho srdce a našich skutků každou formu modloslužby.

Papež: Víra není spektakl, nýbrž myšlení v Božím duchu

Vatikán. „Církev nás vybízí ke konverzi myšlení podle Kristova učení,“ kázal papež František při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Náboženství a víra nehledá okázalost. Svatý otec komentoval první liturgické čtení (1 Král 5,1-15a) o uzdravení Námána a Lukášovo evangelium (4,24-30), kde Ježíš vysvětluje, že prorok ve svém domově není vítaný. Papež poukázal na to, že církev v postní době vybízí nejen ke konverzi jednání a cítění, nýbrž také myšlení či způsobu myšlení.

„Církev nám říká, že máme změnit svoje jednání. Mluví o postu, almužně a pokání. Je to obrácení činů. Konat nové skutky novým křesťanským stylem, který zavádějí blahoslavenství a 25. kapitola Matoušova evangelia. Církev mluví také o konverzi cítění. City potřebují rovněž obrácení. Pomysleme kupříkladu na podobenství o milosrdném Samaritánovi, o konverzi k soucitu. Dnes nás však vybízí ke konverzi myšlení, a to nejenom v tom, co myslíme, nýbrž jak myslíme, tedy ve způsobu myšlení. Přemýšlím křesťansky nebo pohansky? Toto nám dnes sděluje církev.“

Potom papež komentoval příběh o uzdravení malomocného Syřana jménem Námán, který „přišel za Elizeem, aby jej uzdravil. Prorok mu vzkázal, aby se sedmkrát umyl v Jordánu. »Copak nejsou řeky damašské lepší než všechny vody izraelské?« - rozhněval se Námán a chtěl se vrátit, aniž by tak učinil. Tento muž – dodal papež – očekával nějaký spektakl. Boží styl je však jiný. Uzdravuje jiným způsobem. Něco podobného – pokračoval – se stalo v Nazaretské synagoze, kam přišel Ježíš. Nejprve se všichni divili, žasli a byli spokojeni.

„Vždycky se však najde nějaký mluvka, který začne: »Copak to není syn tesařův? Čemu to učí? Na jaké univerzitě studoval?« - Ano, je to syn Josefův. A názory se začnou křížit, lidé mění postoj a nakonec chtějí Ježíše zabít. Od obdivu a úžasu k odhodlání zabít jej. Také oni si přáli spektakl. »Ať udělá nějaký zázrak, který prý udělal v Galileji, a my uvěříme.« Ježíš však vysvětluje: »Žádný prorok není vítaný ve svém domově«. Odporujeme totiž tomu z nás, kdo říká, že se můžeme změnit. Někdo by měl okázale vystoupit, abychom se změnili. Náboženství není spektakl. Víra není okázalost. Je to Boží slovo a Duch svatý, působící v srdci.“

Církev – zdůraznil papež – nás tedy vybízí, abychom změnili způsob myšlení, styl myšlení. Je možné odrecitovat Krédo i všechna dogmata církve, ale nečiní-li se to v křesťanském duchu, není to k ničemu.

„Konverze myšlení. Obvykle tak nesmýšlíme. Není to běžné. Také způsob myšlení, způsob, jak věřit, totiž potřebuje konverzi. Musíme si klást otázku: V jakém duchu smýšlím? V Pánově duchu nebo ve svém, v duchu komunity, do níž patřím, nebo skupinky či sociální třídy nebo politické strany, kam patřím? V jakém duchu smýšlím? Musím se ptát, zda opravdu smýšlím v Božím duchu. A prosit o milost rozlišování, kdy přemýšlím ve světském duchu a kdy v Božím duchu. Prosit o milost konverze myšlení.“

Bůh nám odpustí, pokud my odpustíme druhým

Vatikán. „Pozor na zášť, která se zahrňuje v srdci“ – řekl papež v homilii při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Varoval před zotročením nenávistí a zdůraznil, že odpuštění lze od Boha přijmout pouze uznáme-li, že jsme hříšníci. Co je vlastně odpuštění a odkud přichází? – to bylo hlavní téma dnešní liturgie.

Prvním čtením z knihy proroka Daniela (3, 25.34-43) podává řeč Azariáše, který byl vhozen do ohnivé pece, protože se nezřekl Hospodina. Nestěžuje si však Bohu, že je s ním špatně

zacházeno, nevyčítá a nepředhazuje mu Jeho věrnost. „Vyznává velikost Boží – poznamenal papež - dotýká se kořene zla a říká: Vždycky jsi nás zachránil, my jsme však *bohužel* zhřešili. Obviňuje sebe a svůj lid. Sebeobvinění je první krok k odpuštění – shrnul Svatý otec.

„Obviňovat sebe je součástí křesťanské moudrosti. Nikoli obviňování druhých, nýbrž sebe sama. Zhřešil jsem. Přistupujeme-li ke svátosti pokání, mějme na paměti: Bůh je veliký a tolik nás obdaroval, ale já jsem bohužel zhřešil. Pohrdnul jsem Pánem a prosím o spásu.“

Papež potom připojil anekdotu ze zpovědnice. Jistá penitentka při zpovědi vypočítávala hříchy svojí tchýně. Kněz ji klidně až do konce vyslechnul a když skončila řekl: Dobře, a teď vaše hříchy.

„Pán přijímá rád zkroušené srdce, neboť – jak pravi Azariáš - nejsou »zklamáni ti, kdo doufají v tebe«. Zkroušené srdce říká Pánu pravdu: Dopustil jsem se toho a toho, Pane. Zhřešil jsem proti tobě. A Pán mu zavře ústa, podobně jako otec marnotratnému synovi. Nenechá jej domluvit. Přikryje ho svojí láskou. Odpustí všechno.“

Nestyďme se vyslovit svoje hříchy, protože Pán odpouští nejen jednou, ale pokaždé. Existuje pouze jedna *podmínka* – dodal papež s odkazem na dnešní evangelium (Mt 18,21-35).

„Boží odpuštění do nás vstoupí jedině, pokud odpouštíme druhým. A to není snadné, protože v našem srdci se zahnízdí zášť a vždycky se tam usazuje hořkost. Nežřídka si v sobě nosíme seznam příkoří, která jsme vytrpěli: Ten mi udělal to a tamten ono...“

„Nedejme se zotročit nenávistí“ – varoval dále papež a dodal: „Toto dvojí nám pomůže pochopit odpuštění: »Jsi veliký Bože, ale *bohužel* jsem zhřešil.« A potom: »Ano, odpustím ti sedmdesát sedmkrát *pod podmínkou*, že ty odpustíš druhým.«

Generální audience

7.3.2018

Slavení eucharistie – eucharistická modlitba

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

Pokračujeme v katechezích o mši svaté a v té dnešní se zaměříme na eucharistickou modlitbu. Poté, co se uzavře příprava chleba a vína, začíná eucharistická modlitba, která je pro slavení mše určující a tvoří její ústřední moment, směřující ke svatému přijímání. Odpovídá tomu, co sám Ježíš učinil při Poslední večeři u stolu s apoštoly, když "vzdal díky" nejprve nad chlebem a poté nad kalichem vína (srov. Mt 26,27; Mk14,23; Lk 22,17; 1 Kor 11,24). Jeho díkůvzdání ožívá v každé naší eucharistii a připojuje se k jeho spásonosné oběti.

V této slavnostní modlitbě – protože eucharistická modlitba je slavnostní – církev vyjadřuje to, co koná, když slaví eucharistii, a také důvod jejího slavení, kterým je reálně zpřítomnit společenství s Kristem v posvěceném chlebu a víně. Poté, co kněz vyzve lid, aby pozvedl srdce k Pánu a vzdal mu díky, pronáší nahlas eucharistickou modlitbu jménem všech přítomných, přičemž se obrací k Otci skrze Ježíše Krista v Duchu svatém. "Smyslem této modlitby je spojení celého shromáždění věřících s Kristem ve vyznávání velikých činů Božích a v podání oběti" (*Všeobecné pokyny k římskému misálu*, 78). Pokud se má shromáždění věřících spojit, musí nejprve rozumět. Proto církev chtěla slavit obřad v jazyce, kterému lidé rozumějí, aby se mohli připojit ke knězi pronášejícímu tuto velikou modlitbu chvály. "Kristova oběť a oběť eucharistie je totiž jedna jediná oběť" (*Katechismus katolické církve*, 1367). Je to tatáž oběť!

V misálu jsou obsaženy různé formulace eucharistické modlitby. Všechny jsou krásné a skládají se z hlavních prvků, které bych nyní chtěl připomenout (*Všeobecné pokyny k římskému misálu, 79; Katechismus katolické církve 1352-1354*). Na prvním místě je zde *preface*, což je díkůvzdání za Boží dary, zvláště za vyslání Božího Syna jako Spasitele. Prefaci uzavírá běžně zpívaná *aklamace* "Svatý" – je moc krásné zpívat "Svatý, svatý, svatý Pán". Celé shromáždění připojuje svůj hlas k andělům a světcům, aby chválilo a slavilo Boha.

Dále je zde vzývání Ducha, aby svou mocí posvětil chléb a víno. Vzýváme Ducha svatého, aby přišel a aby v chlebě a víně byl Ježíš. Působení Ducha svatého a účinnost vlastních Ježíšových slov, pronášených knězem, reálně zpřítomňují Ježíšovo tělo a krev pod způsoby chleba a vína a jeho oběť, přinesenou na kříži jednou provždy (*Katechismus katolické církve, 1375*). Ježíš byl v tomto ohledu zcela jasný. Vyslechli jsme, jak svatý Pavel podává Ježíšova slova: "To je mé tělo, to je má krev". Vyslovil je sám Ježíš, a proto si nemáme myslet nic divného: "Ale jak to, že se něco takového může stát...". Je to Ježíšovo tělo a tím to končí, ano? Víra. Nastupuje víra, aby nám pomohla uvěřit – jde o úkon víry, ale je zde reálné Kristovo tělo a krev. Je to "tajemství víry", jak vyznáváme po proměňování. Kněz řekne: "Tajemství víry" a my odpovídáme zpěvem aklamace. Když církev v očekávání Pánova slavného návratu slaví památku Jeho smrti a zmrtvýchvstání, předkládá mu oběť smiřující nebe se zemí – nabízí mu Kristovu velikonoční oběť a obětuje spolu s Ním sama sebe, přičemž prosí, aby se mocí Ducha svatého stávala "jedním tělem a jednou duší v Kristu" (3. eucharistická modlitba; srov. *Sacrosanctum Concilium, 48; Všeobecné pokyny k římskému misálu, 79f*). Církev nás chce spojit s Kristem, abychom se s Pánem stávali jedním tělem a jednou duší. Toto je milost a plod svátostného přijímání – sytíme se Kristovým tělem, abychom se jako ti, kteří na něm máme účast, stávali jeho živoucím Tělem v dnešním světě.

Toto je tajemství společenství. Církev se připojuje ke Kristově oběti a svěřuje se Jeho přímluvám v postoji modlitby. V tomto smyslu je církev častokrát v katakombách zobrazována jako žena s rozepjatými pažemi, v modlitebním postoji. Je krásné myslet na modlící se církev. Ve Skutcích apoštolů se v kapitole, která mluví o Petrově uvěznění, o církevní obci říká, že se za něj "naléhavě modlila". Církev, která se modlí, modlící se církev. Když jdeme na mši, má se to dít s tímto cílem – vytvářet modlící se církev. "Jako Kristus rozepjal své ruce na kříži, tak skrze něho, s ním a v něm se církev obětuje a prosí za všechny lidi" (*Katechismus katolické církve, 1368*).

Eucharistická modlitba žádá Boha, aby shromáždil všechny své děti v dokonalosti lásky, ve spojení s papežem a biskupem, kteří se jmenovitě zmiňují na znamení toho, že eucharistii slavíme ve společenství se všeobecnou a místní církví. Oběť stejně jako přímluva se Bohu předkládá za všechny členy církve, žijící i zesnulé, v očekávání blažené naděje, že budeme s Pannou Marií sdílet věčné nebeské dědictví (srov. *Katechismus katolické církve, 1369-1371*). V eucharistické modlitbě se na nic a nikoho nezapomíná, nýbrž vše přivádí k Bohu, jak připomíná závěrečná *doxologie*. Na nikoho se nezapomíná – pokud ale mám na mysli nějakého člověka, příbuzného, přítele, kteří jsou v nouzi anebo odešli z tohoto do jiného světa, mohu je v tuto chvíli jmenovat, ať už tiše v nitru, anebo napsat jejich jméno a dát je pronést nahlas? "Otče, kolik musím zaplatit, aby tam ono jméno zaznělo?" "Nic". Rozumíte tomu? Nic! Mše se neplatí! Mše je Kristova oběť, kterou podstoupil zdarma. Vykoupení je zadarmo. Pokud chceš něco darovat, můžeš, ale neplatí se nic. Je důležité, abychom to pochopili.

Tuto kodifikovanou formu (eucharistické) modlitby možná můžeme vnímat jako poněkud odtažitou. Pravdou je, že je starobylá, avšak jestliže dobře pochopíme její význam, určitě to zlepší naši účast. Vyjadřuje se v ní totiž všechno, co konáme při slavení eucharistie, a kromě toho nás učí, abychom pěstovali trojici postojů, které by u Ježíšových učedníků nikdy neměly chybět. Prvním je naučit se "vzdávat díky vždycky a všude", a nejenom tehdy, když se všechno daří. Druhým je "učinit ze svého života dar lásky", který by byl nezištný a svobodný, a třetím je "budování konkrétního společenství" v církvi a se všemi lidmi. Tato ústřední

modlitba mše svaté nás tedy učí, abychom postupně činili ze svého života "eucharistii", tedy skutek milosti.

9.3.2018

Papež ke zpovědníkům: Nejsme pány lidského svědomí

Vatikán. Papež František dnes přijal účastníky kurzu věnovaného svátosti smíření. Pro novokněze a bohoslovce z posledních seminárních ročníků jej každoročně organizuje Apoštolská penitenciárie. Letošní téma bylo v perspektivě připravované biskupské synody zvláště zaměřeno na mladou generaci a vztah mezi zpovědí a rozlišováním povolání.

„Vaší výhodou je, že jste mladí, a tedy můžete prožívat svátost smíření jako mladí mezi mladými. Věková blízkost nezřídka napomáhá dialogu, včetně svátostného, díky přirozené jazykové spřízněnosti.“

Řekl Svatý otec a upozornil, že s touto výhodou je nicméně nutné nakládat správným způsobem, aby sloužila výchově k autentickému křesťanství. Snadnost komunikace má totiž také své limity, dodal. Čemu je nutné věnovat pozornost při zpovědi mladých lidí, zejména ve vztahu k rozlišování povolání? – Především uvědomit si instrumentální dimenzi naší služby a vyvarovat se představy „panování nad svědomím“, odpovídá papež František:

Zpovídající kněz není zdrojem milosrdenství, zajisté, je jeho nezbytným nástrojem, avšak vždy pouze nástrojem! Toto vědomí nás musí vést k bdělosti nad rizikem stávat se „pány svědomí“, zejména ve vztahu k mladým, jejichž osobnost se ještě utváří, a jsou tedy daleko snadněji ovlivnitelní. Připomínat si, že jsme a musíme být, pouhými nástroji smíření je prvním předpokladem k zaujetí postoje pokorného naslouchání Duchu Svatému, což je zárukou autentického úsilí o rozlišování. Být nástroji neznamena umenšení naší služby, nýbrž naopak je jejím plným uskutečněním, neboť v té míře, v níž kněz mizí a jasněji vystupuje Kristus, nejvyšší a věčný Kněz, se uskutečňuje naše povolání „služebníků neužitečných“.

Druhým úkolem zpovědníka je *umět vyslechnout otázky*, dříve než nabídne odpovědi, zdůraznil dále papež. Zpovědník má naslouchat na jedné straně člověku a na druhé straně Duchu Svatému. Jedině tak totiž může prokázat penitentovi skutečnou službu a dovolit, aby vstoupil do kontaktu s Ježíšem samotným. Za těchto podmínek pak lze nastoupit „s prozíravostí a modlitbou“ cestu rozlišování povolání:

„Rozlišování povolání je především čtením znamení, které Bůh sám vložil do života mladého člověka, skrze jeho vlastnosti a osobní sklony, skrze setkání a modlitbu: dlouhou modlitbu, v níž v prostotě opakuje Samuelova slova: „Mluv Hospodine, tvůj služebník slyší“ (1 Sam 3,9).“

Papež zdůraznil, že hledání Boží vůle a plánů s člověkem nemá sklouzávat k formalismu, k hledání určité formy. „Povolání je vztah s Ježíšem, životní a nevyhnutelný vztah.“ Připomněl také, že zejména ve vztahu k mladým lidem je důležitým rozměrem svědectví.

„Svědék ve smyslu „martyr“, povoláný spolutrpět za hříchy bratří, jako Pán Ježíš, a poté dosvědčovat milosrdenství onoho ústředního evangelního tématu, jímž je Otec objímající marnotratného syna, který se vrací domů.“

Takto zpovědník otevírá věřícím nový a velký horizont, který může dát člověku jedině Bůh, dodal papež František a vybídl novokněze a seminaristy, aby byli svědky milosrdenství a vždy ctili svědomí a svobodu těch, kdo se přicházejí zpovídat.

Papež: Víra je touha setkat se s Bohem

Vatikán. Pravý křesťan se nezastavuje u první přijaté milosti, ale jde stále dál, protože hledá radost z přebývání s Pánem – kázal papež při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Vybízel, abychom opatrovali tuto touhu a nespokojili se s pouze s předkrmem.

»Jestliže nevidíte znamení a zázraky, nikdy neuvěříte« - takto se Ježíš obrací v dnešním evangeliu (Jan 4,43-54) ke královskému úředníkovi, který jej vyhledal, aby požádal o uzdravení svého nemocného dítěte. „Lidé se dověděli o vykonaných zázracích, a Ježíš jakoby trochu ztratil trpělivost, protože se zdá, že jim jde jenom o zázrak,“ řekl papež v úvodu.

„Kde je vaše víra? Vidět zázrak, div a říci: »Ty máš ale moc! Ty jsi Bůh!«? Ano, je to úkon víry, ale docela nepatrný, protože je evidentní, že tento člověk má velkou moc. Tady víra začíná, ale musí pokračovat dál. Kde je tvoje touha po Bohu? Víra totiž spočívá v touze najít Boha, setkat se s Ním a být s Ním, být s Ním šťastný...“

Co je však tím zřejmě největším zázrakem, který Pán učinil? – zeptal se dále papež a odpověděl citací prvního liturgického čtení z knihy proroka Izaiáše (Iz 65,17-21): »Hle , utvořím nová nebesa a novou zemi. ... Plesat a jásat budou navěky nad tím, co stvořím«. Pán přitahuje naši touhu k radosti z přebývání s Ním.

„Když Pán do našeho života přijde, učiní v každém zázrak a každý si uvědomí, co v jeho životě Pán učinil, nekončí to tím. Je to pozvání k další cestě, k pokračování a dalšímu hledání Boží tváře, jak vybízí Žalm; ke hledání radosti.“

„Zázrak je tedy pouze začátek – pokračoval papež. Mnozí křesťané se však zastaví u první přijaté milosti, nejdou dál a chovají se jako někdo, kdo se na hostině nasytí předkrmem a odejde pryč, protože neví, že to lepší teprve přijde.“

„Mnozí křesťané totiž zůstanou stát, nejdou dál, jsou zahrabáni v každodenních věcech a jsou dobří. Dobří jsou! Leč nerostou, zakrní. Jsou zaparkováni, parkují. Takoví křesťané jsou jako v kleci, neumějí létat a snít o kráse, k níž nás volá Pán.“

„Každý ať si tedy ptá, uzavíral papež: Po čem toužím? Hledám Pána? Anebo se bojím, jsem průměrný? Jaká je míra mojí touhy? Předkrm anebo celá hostina? Opatrujme proto svoji touhu, neusazujme se příliš, jděme trochu dál a riskujme. Pravý křesťan riskuje a vykračuje z bezpečí“ – kázal dnes ráno Petrův nástupce v kapli Domu sv. Marty.

Bratr Alois: Narůstá význam ekumenického svědectví před světem

Vatikán. Papežská encyklika o svatosti, rozvoj ekumenických vztahů a letošní biskupská synoda o mládeži – to byla hlavní témata, o nich dnes papež hovořil s převorem Komunity z Taizé. Bratr Alois se podělil především o své zkušenosti ze setkávání bratří s mladými lidmi. Zdůraznil, že dnešní mladí hledají především autenticitu a že je zapotřebí je v tom doprovázet. Poukázal také na stále větší význam ekumenického svědectví ve světě poznamenaném roztržkami.

„Ekumenismu není významný pouze pro vztahy mezi křesťany. Jde o to žít důsledně evangelium a zároveň nést poselství pokoje ve světě, v němž jsou roztržky stále hlubší. V samotné Evropě se přece objevují nové roztržky. Prohlubují se také roztržky mezi kontinenty. Těžko pochopit, co se dnes ve světě vlastně děje v souvislosti s tím nesmírným přílivem uprchlíků, kteří opustili svou vlast – a to nejen proto, aby se dostali do Evropy.“

Ohromné masy migrantů jsou také v Africe i jinde. Ekumenismu tedy musí brát v potaz hledání odpovědí na výzvy naší epochy," řekl Vatikánskému rozhlasu bratr Alois.

Slavení eucharistie - Otčenáš a lámání chleba

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme katechezí o mši svaté. Při Poslední večeři, jak víme, vzal Ježíš chléb a kalich vína, vzdal díky Bohu a »lámal chléb«. Tomuto úkonu odpovídá v mešní eucharistické bohoslužbě *lámání chleba*, jemuž předchází modlitba, které nás naučil Pán, to jest *Otče náš*.

Tak začínají obřady přijímání, které prodlužují chválu a prosbu eucharistické modlitby společnou recitací „*Otče náš*“. Není to jedna z mnoha křesťanských modliteb, nýbrž *modlitba Božích dětí*. Je to velkolepá modlitba k našemu Otci, které nás naučil Ježíš. Obdrželi jsme ji v den svého křtu. „*Otčenáš*“ umožňuje, aby se v nás rozeznělo totéž cítění, které bylo v Ježíši Kristu. Když se modlíme „*Otče náš*“, modlíme se jako to činil Ježíš. Tuto modlitbu složil Ježíš a naučil ji nás, když mu učedníci řekli: »Nauč nás modlit se«. A Ježíš se takto modlil. Je krásné modlit se jako Ježíš. Podle Jeho božského učení se odvažujeme obrátit k Bohu oslovením „*Otče*“, protože jsme znovu zrozeni jako Jeho děti skrze vodu a Ducha svatého (srov. *Ef 1,5*). Vpravdě nikdo by Jej nemohl oslovit důvěrně „*Abba – Otče*“, kdyby nebyl zrozen z Boha a nedostal Ducha, jak učí sv. Pavel (srov. *Řím 8,15*). Musíme si uvědomit, že nikdo by nemohl říkat „*Otče*“, kdyby nedostal Ducha. Kolikrát jen lidé říkají „*Otče náš*“, ale nevědí, co říkají. Ano, je to Otec, ale když říkáš „*Otče*“, cítíš, že je Otcem, tvým Otcem a Otcem lidstva, Otcem Ježíše Krista? Máš vztah k tomuto Otci? Modlíme-li se „*Otče náš*“, spojujeme se s Otcem, který nás má rád, ale je to Duch, který nám umožňuje toto spojení, toto cítění, že jsme Boží děti.

Jaká jiná modlitba než ta, které nás naučil Ježíš, by nás mohla připravit ke svátostnému společenství s Ním? Mimo mše se *Otčenáš* modlí také v ranních a večerních chválách. Boží dětství a bliženské bratrství tak dávají našim dnům křesťanský ráz.

V modlitbě Páně žádáme o »vezdejší« chléb, který křesťanům především připomíná chléb eucharistický, potřebný k tomu, abychom žili jako Boží děti. Prosíme »za očistění od hříchů«, a abychom byli hodni přijmout Boží odpuštění, zavazujeme se odpustit tomu, kdo ublížil nám. To není snadné. Odpustit lidem, kteří nám ublížili, není snadné. Je to milost, o niž je třeba prosit: „Pane, nauč mne odpouštět, jako jsi Ty odpustil mně.“ Je to milost, nedokážeme to svými silami. Odpuštění je milost Ducha svatého. Modlitba *Otčenáš* otevírá naše srdce Bohu a disponuje nás k bratrské lásce. Kromě toho také prosíme Boha, aby nás »vysvobodil od zlého«, jež nás odděluje od Něho a od našich bratří. Dobře tak chápeme, že tyto prosby nás velice náležitě připravují ke svátému přijímání (srov. *Všeobecné pokyny k Římskému misálu*, 81).

To, oč žádáme v *Otčenáši*, pak rozvíjí kněz modlitbou, v níž vyprošuje jménem všech: »Vysvobod' nás ode všeho zlého, Bože, dej našim dnům svůj mír«, což je potom zpečetěno pozdravením pokoje. Předchází tomu však ještě prosba ke Kristu, aby svým pokojem (srov. *Jan 14,27*) - tolik odlišným od toho, který dává svět – dal církvi podle svojí vůle růst v jednotě a pokoji. Potom konkrétním gestem, které si vyměníme mezi sebou, vyjadřujeme »církvní společenství a vzájemnou lásku, dříve než přijmeme svátost« (srov. *Všeobecné pokyny k Římskému misálu*, 82). V Římském ritu je pozdravení pokoje zařazeno před sváté přijímání a zaměřeno k eucharistickému společenství. Jak požaduje svatý Pavel, nelze mít účast na jediném Chlebu, který z nás činí jediné Kristovo tělo, aniž bychom se smířili v bratrské lásce (srov. *1 Kor 10, 16-17; 11,29*). Kristův pokoj nemůže zapustit kořeny v srdci, které nedokáže prožívat bratrství a obnovovat ho, pokud je zraní. Pokoj nám dává Pán. On nám dává milost odpustit tomu, kdo ublížil nám.

Po pozdravení pokoje následuje lámání chleba, které dalo v apoštolské době jméno celé eucharistické bohoslužbě (srov. *Všeobecné pokyny k Římskému misálu*, 83; *KKC*, 1329). Lámání chleba, které udělal Ježíš při Poslední večeři, je zjevujícím gestem, které po vzkříšení umožnilo učedníkům, aby Jej rozpoznali. Připomeňme si emauzské učedníky, kteří vyprávěli o setkání se Vzkříšeným, a »jak ho poznali při lámání chleba« (srov. *Lk* 24, 30-31.35).

Lámání eucharistického chleba je provázáno voláním »Beránku Boží«. Tento obraz Jan Křtitel vztáhnul na Ježíše, »který snímá hříchy světa« (*Jan* 1,29). Biblický obraz beránka odkazuje k vykoupení (srov. *Ex* 12,1-14; *Iz* 53,7; *1 Petr* 1,19; *Zj* 7,14). V eucharistickém chlebu lámaném za život světa spatřuje modlitební shromáždění pravého Božího Beránka, tedy Krista Vykupitele a úpěnlivě jej prosí: »Smiluj se nad námi... daruj nám pokoj«.

Invokace »smiluj se nad námi« a »daruj nám pokoj«, zasazené mezi modlitbu Otčenáš a lámání chleba, pomáhají disponovat duši k účasti na eucharistické hostině, prameni společenství s Bohem a bratřími. Nezapomeňme tuto velkou modlitbu, kterou nás naučil Ježíš a kterou se On sám modlil k Otcí. Tato modlitba nás připravuje k přijímání.

Kázání z Domu sv. Marty

15.3.2018

O nezbytném zapojení srdce do modlitby

Vatikán. „Odvaha a trpělivost jsou typické vlastnosti přímluvné modlitby“ – zdůraznil papež František v homilii při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Podnětem mu bylo první liturgické čtení z knihy Exodus (32,7-14), jež líčí, jak se Mojžíš přimlouvá u Hospodina za svůj odpadlý lid.

Mojžíš se prorocky snaží odvrátit Hospodina od hněvu, kterým vzplanul proti lidu, jenž „odpadnul od slávy živého Boha, aby se klaněl zlatému býčkoví. V tomto smělém dialogu argumentuje Mojžíš připomínkou toho, co Hospodin pro svůj lid učinil, když jej vyvedl z Egypta, dovolává se Abrahama, Izáka a Jakuba. Z jeho slov řečených Bohu tváří v tvář vysvítá prorokova láska k lidu. Mojžíš se nebojí říci pravdu, nepřistupuje na hru úplatků, nevyužívá možnosti prodat svoje svědomí, když odmítne Hospodinovu nabídku: »Nebraň mi, ať vzplane můj hněv proti nim, ať je vyhubím; z tebe však udělám veliký národ« (*Ex* 32, 10). Bohu se Mojžíšův postoj líbí – dodal Petrův nástupce. Boha totiž dojíká, když vidí duši, člověka, jak se usilovně modlí a za něco prosí.“

„Žádné úplatky. Jsem s lidem. A jsem s Tebou. Toto je přímluvná modlitba, která argumentuje a má odvahu a trpělivost promlouvat zpříma k Pánu. V přímluvné modlitbě je nezbytná trpělivost. Nemůžeme někomu slíbit modlitbu a potom věc odbýt jedním Otčenášem a Zdrávasem. Nikoli. Řekneš-li někomu, že se za něho budeš modlit, musíš se vydat na cestu. To si žádá trpělivost.“

V každodenním životě bohužel nejsou řídké případy, kdy jsou nadřízení ochotni obětovat podnik kvůli svým vlastním zájmům, aby dosáhli zisku. Mojžíš se však nepouští cestou „úplatkové logiky“. Je s lidem a bojuje za lid. Písmo svaté je plné příkladů vytrvalosti a schopnosti ubírat se trpělivě vpřed: kananejská žena či slepec v Jerichu.

„K přímluvné modlitbě je zapotřebí dvou věcí: odvahy, odhodlanosti (parrésia) a trpělivosti. Chci-li, aby Pán mou prosbu vyslyšel, musím jít a klepat na dveře, klepat na srdce Boží. A klepat na své srdce, protože moje srdce je do toho zapojeno! Jestliže moje srdce není zapojeno, pokud jde o onen požadavek, onoho člověka, za něhož se mám modlit, nebude mít odvahu, ani trpělivost.“

Cesta přímluvné modlitby – pokračoval papež – spočívá v tom, že se zapojujeme, bojujeme, pokračujeme a postíme se.

„Pán ať nám daruje tuto milost. Milost modlit se před Bohem svobodně jako děti, modlit se s naléháním a trpělivostí. Ale především s vědomím toho, že mluvím se svým Otcem a že můj Otec mi naslouchá. Pán ať nám pomáhá činit pokroky v přímluvné modlitbě.“

16.3.2018

O. Cantalamessa o poslušnosti v životě křesťana

Poslušnost v křesťanském životě byla tématem čtvrtého postního kázání o. Raniera Cantalamessy pro papeže a jeho spolupracovníky z římské kurie. Papežský kazatel vyšel ze 13. kapitoly listu Římanům, kde sv. Pavel mluví o povinnosti podřizovat se vyšší moci, protože veškerá moc pochází od Boha. Srovnání s dalšími novozákonními texty ukazuje, že Apoštol národů zde mluví o občanské a státní autoritě (srov. Tt 3,1; 1 Pt 2, 13-15). Historickým rámcem jeho slov je povstání zélotů proti Římu, které skončilo zničením Jeruzaléma. Otázka, jakou autoritu následovat, tedy byla pro tehdejší křesťany aktuální. Sv. Pavel řeší tento problém ve světle Ježíšových slov a po jeho vzoru:

Království, které hlásal Kristus není z tohoto světa, není tedy národní a politické povahy. Díky tomu může žít pod jakýmkoliv politickým režimem, přijímat jeho výhody (jakou bylo například římské občanství), a s nimi ovšem také zákony. Problém je tedy vyřešen ve smyslu poslušnosti státu.

Veškerá poslušnost, včetně poslušnosti občanským autoritám, se však odvíjí od esenciální poslušnosti, kterou není poslušnost člověka člověku, nýbrž poslušnost člověka Bohu. Otec Cantalamessa ji přirovnal k vláknu, na němž je zavěšena pavučina. Pokud se naruší některé z postranních vláken, náprava je snadná, praskne-li však vlákno, na němž je zavěšena, celá síť padá a není již co opravovat.

Něco podobného se děje s osnovou autorit a poslušnosti ve společnosti, v řeholním řádu a v církvi. Každý z nás žije v husté síti vztahů poslušnosti (...) Avšak poslušnost Bohu je vláknem šůry, právě na ní je všechno založeno. V opačném případě se všechno zhroutí do sebe a nebude už možné rozumět, proč je potřeba poslouchat.

Základem křesťanské poslušnosti je poslušnost Ježíše, který „byl poslušný až k smrti“ (Fil 2,8). Klíčovým místem k jejímu pochopení je 5. kapitola listu Římanům „poslušností jednoho se celé množství stane spravedlivými“ (v. 19b), kde se ukazuje Ježíšova poslušnost jako antiteze Adamovy neposlušnosti Bohu. Ježíš přichází plnit vůli Otce (Jan 4,34; 8,29), překonává pokušení na poušti odkazem na autoritu Písma a jeho poslušnost se završuje, když na kříži svěruje svého ducha do Otcových rukou (Lk 23,46).

Papežský kazatel pak poukázal na dva rozměry křesťanské poslušnosti, totiž poslušnost jako milost zpečetěnou křtem a poslušnost jako povinnost následování Krista.

Křesťané svobodně vstupují pod Kristovu jurisdikci v den svého křtu, kdy ho přijímají za svého Pána. Ve křtu dochází ke změně pána, k přechodu do druhého tábora: od hříchu ke spravedlnosti, od neposlušnosti k poslušnosti, od Adama ke Kristu. Liturgie to všechno vyjadřuje skrze protiklady: „zříkám se – věřím“.

V křesťanském životě je tedy poslušnost konstitutivním prvkem, praktickým přijetím Kristovy vlády nad svým životem. Má však ještě další zvláštní rys, spíše než vztahem poddanství má být vztahem připodobnění. Máme následovat Ježíše, který díky své poslušnosti až k smrti získal jméno Pán, které je nad každé jiné jméno (srov. Fil 2, 8-9).

„Zjišťujeme tak, že poslušnost spíše než ctnost je darem, a spíše než zákonem je milostí. Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že zákon přikazuje, kdežto milost dopřává jednat určitým způsobem.“

Podobně jako v církvi institucionální dimenze nestojí v protikladu k dimenzi tajemství neustále odkrývaného pod vedením Ducha svatého, nýbrž jsou propojeny, stejně tak v člověku duchovní poslušnost Bohu není bez souvislosti s poslušností viditelné a institucionální autoritě. Také Ježíš se podřizoval lidem, např. Pilátovi nebo Kajifášovi, kteří - aniž si to uvědomovali - byli nástrojem k naplnění Boží vůle.

„Ani toto pravidlo však není absolutní. Nemám tu na mysli pozitivní povinnost neposlouchat, když autority – jako v případě jistých diktátorských režimů – příkazují věci prokazatelně nemorální a zločinné. Abychom však zůstali v náboženské oblasti, Boží vůle a Jeho svoboda může od člověka vyžadovat – jako tomu bylo s Petrem před veleradou – aby byl poslušný spíše Bohu než lidem (srov. Sk 4, 19-20). Kdo se však vydá na tuto cestu, musí jako každý pravý prorok, zemřít sám sobě (a často také fyzicky) dříve než dojde k uskutečnění jeho slov.“

V katolické církvi provázela vždy pravé proroctví poslušnost papeži, dodal o. Cantalamessa. Pokud totiž posloucháme představené pouze tehdy, když přesně odpovídají našim představám, neposloucháme Boha, nýbrž sebe, nečiníme vůli Boží, nýbrž svoji. A pokud v případě názorové neshody nezpochybňujeme nejdříve sebe, nýbrž představeného, jeho rozlišování a kompetenci, nejsme již poslušní, nýbrž namítající.

Zatímco však skutečně významných projevů poslušnosti viditelným autoritám je zpravidla za život jen málo, poslušnost Bohu můžeme projevovat velmi často.

„Když Bůh najde duši odhodlanou poslouchat, začíná vést její život za ruku, jako kormidlo lodky nebo otěže vozu. Stává se skutečně a nejen teoreticky „Pánem“, tím, kdo jej drží v ruce a „vládne“ každou chvílí, gesty a slovy takového člověka, způsobem jaký využívá čas, vším.“

Poslušnost Bohu je úkolem pro nadřízené i podřízené. Když člověk rozhoduje ve vnitřním dialogu s Bohem a nezištně, stává se skutečnou autoritou, podpíranou Bohem. Cesta k takovému jednání je otevřená pro každého, spočívá v předkládání Bohu všech otázek našeho života. Naše činy se pak stávají projevem poslušnosti Bohu, dáváme Bohu možnost zasahovat – bude-li chtít – v mém životě.

Takto předáváme otěže svého života Bohu! Boží vůle tímto způsobem proniká stále významněji do tkaniva naší existence, zhodnocuje ji a činí z ní „oběť živou, svatou a Bohu milou“ (Rm 12, 1).